

واکاوی رابطه بین سواد اطلاعاتی و امنیت روانی دانشجویان در فضای مجازی*

فاطمه پورقربان^۱

حسن بهزادی^۲

زهرا جعفرزاده کرمانی^۳

(صفحات ۱۹-۴۴)

چکیده

هدف: پژوهش حاضر به مطالعه و واکاوی رابطه بین سواد اطلاعاتی و امنیت روانی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد در فضای مجازی پرداخته است.

روش پژوهش: پژوهش، به لحاظ هدف از نوع کاربردی و از نظر روش اجرا، پیمایشی است. اطلاعات آن از طریق دو پرسشنامه سواد اطلاعاتی و امنیت روانی جمع‌آوری گردید. روایی ابزارهای پژوهش با نظر متخصصان علم اطلاعات و دانش‌شناسی و روان‌شناسی انجام گرفت و برای بررسی پایایی از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شد. جامعه آماری، ۱۱۲۴۵ نفر دانشجوی مقطع کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد بودند که با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای تعداد ۳۷۱ نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب شدند.

یافته‌ها: میانگین متغیر سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی ۱۵/۰۵ و کمتر از حد متوسط بود، ولی میانگین سطح امنیت روانی آنان ۶۷/۱۶ و بالاتر از سطح متوسط بود. همچنین رابطه مستقیم و معنی‌داری بین دو متغیر سواد اطلاعاتی و امنیت روانی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی وجود داشت که در این بین، استاندارد دوم بالاترین میزان رابطه و استاندارد سوم پایین‌ترین ضریب همبستگی و رابطه را با امنیت روانی نشان داد. همچنین، بین سطح سواد اطلاعاتی و امنیت روانی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی از نظر جنسیت و حوزه‌های مختلف تحصیلی تفاوت وجود داشت.

نتیجه‌گیری: ضروری است سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان، با برگزاری کارگاه‌ها و کلاس‌های آموزشی ارتقا داده شود تا ضمن کمک به امور آموزشی و پژوهشی، سبب افزایش سطح امنیت روانی آنها در فضای مجازی نیز بگردد. بدین وسیله می‌توان بسیاری از چالش‌های پیش روی آنان در فضای مجازی را نیز کاهش داد.

کلیدواژه‌ها: امنیت روانی، سواد اطلاعاتی، فضای مجازی، دانشجویان، دانشگاه فردوسی مشهد

* تاریخ دریافت ۱۳۹۷/۰۳/۲۲؛ تاریخ پذیرش ۱۳۹۷/۰۷/۰۷

۱- کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه بین‌المللی امام رضا (ع) fpourghorban@yahoo.com

۲- استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، نویسنده مسئول
hasanbehzadi@um.ac.ir

۳- استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه بین‌المللی امام رضا (ع)
jafarzadehzahra@gmail.com

مقدمه

جامعه سالم پیش از آن که به آسایش نیاز داشته باشد به امنیت روانی نیازمند است، زیرا در سایه امنیت و آرامش است که هر کار خرد و کلان، شدنی و دست‌یافتنی است (جاوری، ذوفقاری، ۱۳۹۲). فعالیت در فضای مجازی و محیط جهانی وب نیز از این قاعده مستثنا نیست و داشتن امنیت روانی مناسب، به‌نوعی لازمه بهره‌گیری درست از این فضا محسوب می‌شود؛ چراکه با زوال امنیت، آرامش خاطر انسان از بین می‌رود و تشویش، اضطراب و ناآرامی جای آن را می‌گیرد (کاهه، ۱۳۸۴). از نخستین دانشمندانی که در مورد امنیت روانی، نظریاتی ارائه کرده‌اند "آبراهام مازلو"^۱ است (رضائیان، ۱۳۷۹). مازلو نشان داد که ارضای نیازهای ایمنی یک احساس ذهنی مثبت به دنبال دارد که به‌موجب آن، انسان احساس جسارت و شجاعت بیشتری می‌کند (سیف، ۱۳۹۰). در فضای مجازی و اینترنت نیز داشتن احساس امنیت روانی به دلیل پیامدهای مثبتی که به همراه دارد، ضروری است. به‌عنوان نمونه پژوهش‌های مختلف (آراپاکیس^۲، ۲۰۱۰؛ پودار و روئون^۳، ۲۰۱۰؛ بهزادی، ۱۳۹۳) نشان داده است که اضطراب و هیجان‌های منفی بر رفتار اطلاع‌یابی افراد از محیط وب تأثیر منفی می‌گذارد و عملکرد کاربران را کاهش می‌دهد. ازاین‌رو، ضرورت

---

1. Abraham Mazlo
2. Arapakis
3. Poddar & Ruthven

دارد تا کاربران دارای توانمندی‌هایی باشند که به سبب آن، هنگام فعالیت در فضای مجازی آرامش خاطر بیشتری داشته باشند. همچنین، داشتن توانایی و مهارت کافی برای فعالیت در فضای مجازی، می‌تواند سبب افزایش عزت‌نفس و خودکارآمدی کاربران نیز بشود. نال^۱ (۲۰۰۵) در بخشی از پژوهش خود دریافت که افراد دارای خودکارآمدی و خوش‌بینی بالا، بهتر از سایرین قادر به عملکرد در موقعیت‌های اطلاعاتی هستند.

مسئله دیگری که باید به آن توجه داشت این است که میزان استفاده از امکانات فضای مجازی و اینترنت روز به روز در حال افزایش است. بر اساس آمار ارائه شده از سوی پایگاه اینترنتی "آمارهای جهانی اینترنت"^۲ (۲۰۱۷) که در آمریکا مستقر است، از جمعیت حدود ۷ میلیارد و پانصد هزار نفری جهان، در حدود ۳ میلیارد و پانصد هزار نفر، از اینترنت استفاده می‌کنند. همچنین، آمار مربوط به بخش خاورمیانه نشان می‌دهد، ایران از نظر تعداد کاربران اینترنت رتبه نخست (۵۶ میلیون و ۷۰۰ هزار کاربر) قرار دارد. این حجم از کاربران هم می‌تواند فرصت تلقی شود و هم نوعی تهدید. اگر کاربران به درستی مهارت‌های استفاده از فضای مجازی را نداشته باشند، در هنگام فعالیت با آن دچار مشکلات متعددی خواهند شد و یا حتی ممکن است با تهدیداتی در این فضا مواجه شوند که امنیت روانی آنان را تضعیف کند و این نوعی تهدید در فضای مجازی تلقی می‌شود. بنابراین، در صورت بی‌توجهی به این پدیده به‌جای بهره‌گیری از آن، با تهدیدهای ناشی از آن مواجه خواهیم شد که ممکن است در نهایت شاهد زوال احساس امنیت در جامعه خود باشیم (محمدیان، رستگار خالد، ۱۳۹۲). بررسی جرائم سایبری کشور نشان می‌دهد متناسب با افزایش تعداد کاربران، متأسفانه شاهد افزایش جرائم سایبری نیز هستیم. به‌عنوان نمونه، برداشت غیرمجاز از حساب‌های بانکی افراد، افزایش چشمگیری داشته است و نزدیک به ۵۰ درصد از جرائم ذکر شده را به خود اختصاص می‌دهد که بیش از ۷۵ درصد برداشت‌های غیرمجاز به علت خطای انسانی و ناآشنایی کاربران به ابزارهای جدید رخ داده

1. Nahl

2. World internet statistics (<http://www.internetworldstats.com>)

است (پایگاه خبری تحلیلی انتخاب، ۱۳۹۲). این در حالی است که اگر افراد دارای مهارت‌های مرتبط با فضای مجازی بودند با این مشکلات روبرو نمی‌شدند. به‌طور کلی، باید بیان داشت که فضای مجازی به تولید حجم عظیمی از اطلاعات منجر شده است که از نظر کیفیت و اعتبار در سطح مناسبی نیستند. این موارد، یادگیرندگان را با فرصت‌ها و چالش‌هایی روبه‌رو ساخته است که برای برطرف کردن آن‌ها و استفاده از فرصت‌ها باید مهارت‌های استفاده از این فضا از جمله مهارت‌های سواد اطلاعاتی را داشته باشند. این مهارت‌ها به یادگیرندگان کمک می‌کند تا فعال و خود راهبر شوند و مسئولیت یافتن اطلاعات برای حل مسائل‌شان را بر عهده بگیرند و این اطلاعات را در زندگی شخصی و تحصیلی خود به کار گیرند (صمیعی، ۱۳۸۳). "لانگ فورد" نیز سواد اطلاعاتی را لازمه بهره‌گیری از اطلاعات، حضور بانشاط در جهان ارتباطات و تعامل پویا با رسانه‌ها و فناوری اطلاعات می‌داند.

با توجه به مطالبی که در بالا به آن‌ها اشاره شد و با وجود فواید غیرقابل انکار اینترنت و فضای مجازی نباید از پیامدهای ناگوار و مخرب آن در زمینه‌های اجتماعی، فرهنگی و به‌ویژه در مورد امنیت روانی جامعه غافل ماند. از نظر آزادی بیان بدون هیچ‌گونه محدودیت، انتشار اخبار، مسائل غیراخلاقی و موضوعات فرهنگی اجتماعی مطرح در فضای مجازی همه بیانگر اهمیت و نقش فضای مجازی بر امنیت روانی و سلامت روانی جامعه هستند (بهرامیان، مرادی، ۱۳۹۳). به نظر می‌رسد که یکی از عواملی که می‌تواند سبب افزایش مهارت‌های افراد در فضای مجازی شود، سواد اطلاعاتی و مهارت‌های آن است. اگر چنین باشد، سواد اطلاعاتی و امنیت روانی می‌توانند در جامعه اطلاعاتی کنونی مکمل یکدیگر باشند و زمینه‌ساز رشد و تعالی فرد و جامعه شوند؛ چراکه امنیت روان و اطمینان خاطر، هموارترین بستر رویش خلاقیت‌ها و نوآوری‌های ذهنی و مؤثرترین شیوه برای ترغیب افراد در جهت تلاش و دستیابی به ابداع و ابتکار است (افروز، ۱۳۸۵). نسبی بودن امنیت سبب شده است تا در جوامع امروزی که جامعه اطلاعاتی نامیده می‌شوند، مبحث امنیت از

---

1. Lungford

جایگاه مهمی برخوردار باشد؛ اگرچه تعاملات و روابط بین افراد حقیقی و حقوقی به صورت مجازی انجام می‌شود، اما در این نوع از تعاملات نیز همواره امکان تهدید امنیت روانی کاربران وجود دارد. در بین کاربران مختلف فضای مجازی، دانشجویان به سبب جوان بودن و علاقه‌مندی بیشتر به فناوری‌های نوین، بیشتر در معرض تهدیدات امنیتی قرار دارند. آماوها نشان می‌دهد که هم‌اکنون اینترنت و فضای مجازی، به‌مثابه مهم‌ترین نماد فناوری‌های نوین ارتباطی و رسانه‌ای^۱، به بخشی پراهمیت در زندگی روزمره بسیاری از دانشگاهیان و دانشجویان تبدیل شده است و قسمت مهمی از زندگی روزمره آنها با این فضاها درآمیخته است (شرقی، بابایی فرد، ۱۳۹۳) و آنها برای انجام تحقیقات دانشگاهی خود به‌طور فزاینده‌ای به اینترنت وابسته‌اند (هلمزپارک، استپلتون^۲، ۲۰۰۷). ضمن اینکه امروزه در هر کشور مسئولیت تربیت افراد و زمینه‌سازی پیشرفت مداوم در آنها به‌عنوان شهروندان و اعضای آگاه جامعه بر عهده مؤسسات آموزش عالی است (بردستانی، ۱۳۸۳). بنابراین، با توجه به اینکه هنوز پژوهشی به بررسی وجود رابطه بین مهارت‌های سواد اطلاعاتی و امنیت روانی نپرداخته است، مسئله اصلی پژوهش حاضر این است که آیا بین سواد اطلاعاتی دانشجویان و امنیت روانی آنها رابطه معنادار وجود دارد؟ و آیا سواد اطلاعاتی بالاتر می‌تواند تضمین‌کننده امنیت روانی آنها باشد؟ انتظار می‌رود در صورت مثبت بودن وجود رابطه بین دو متغیر ذکر شده، کاربرانی که بتوانند مهارت‌های سواد اطلاعاتی را به کار برده و از میان حجم انبوهی از اطلاعات، اطلاعات درست را از نادرست تشخیص داده، آنها را مورد ارزیابی قرار داده و تصمیم درستی بگیرند، بتوانند از مخاطرات فضای مجازی در امان و از امنیت روانی بالاتری برخوردار باشند.

۱. سواد رسانه‌ای ناظر و مبتنی بر مهارت‌های دسترسی و استفاده خود آگاهانه و هوشمندانه از اطلاعات و محتوا، تحلیل و ارزیابی مسئله، ارزیابی منتقدانه و مهارت تولید خلاقانه و ارتباط‌گیری با پیام‌های رسانه‌ای است و دو عامل توانایی‌گزینش و استفاده از فناوری مناسب، و توانایی تشخیص و تفسیر و انتقاد از جمله مهم‌ترین عوامل نشانگر سطوح سواد رسانه‌ای است؛ در حالی که در مفهوم سواد اطلاعاتی، توانایی و مهارت تجزیه و تحلیل پرسش، جستجو و گزینش منابع اطلاعاتی، سازماندهی، استفاده و ارزشیابی آنها از مهم‌ترین شاخص‌های تعیین سطحی از سواد اطلاعاتی قلمداد می‌شود.

2. Helmspark, Stapleton

بررسی ادبیات موجود نشان داد که تاکنون هیچ گونه پژوهشی در زمینه ارتباط بین سواد اطلاعاتی و امنیت روانی دانشجویان و کاربران فضای مجازی انجام نشده است و اکثر پژوهش‌های موجود هر کدام جداگانه به مبحث امنیت روانی و سواد اطلاعاتی در بین گروه‌های مختلف از جمله دانشجویان پرداخته‌اند. در موضوع بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان می‌توان به پژوهش‌های سیمنز^۱ (۲۰۰۱)، مایی^۲ (۲۰۰۵)، لو^۳ (۲۰۰۶)، فرگوسن، نیلی و سالیوانک^۴ (۲۰۰۶)، پترسون^۵ (۲۰۰۹)، بارو و فاینمن^۶ (۲۰۰۹)، سویرانته و ویکرمسینگه^۷ (۲۰۱۰)، روزما، نوریهان، مهد یوسف و کاماریوزامان^۸ (۲۰۱۰)، دکیما، هالیدی و لری^۹ (۲۰۱۱)، استوارت و بیسیک^{۱۰} (۲۰۱۴)، اوکان، اتیوک و آکیان^{۱۱} (۲۰۱۴)، و شمیم آکتار و پریانکا^{۱۲} (۲۰۱۶) در خارج از کشور و پژوهش‌های قاسمی (۱۳۸۵)، سیامک (۱۳۸۶)، قلم باز و معرف زاده (۱۳۸۸)، صیفوری و غفاری (۱۳۹۰)، میری و چشمه سهرابی (۱۳۹۰)، اعظمی و صالحی نیا (۱۳۹۲)، نادری، شهرآبادی و رضاییان (۱۳۹۲)، حقی (۱۳۹۳)، مؤمنی، ولی‌زاده و قربانی (۱۳۹۳)، عباسی و نجفلو (۱۳۹۴)، رضایی و پوربایرامیان (۱۳۹۵)، آفا کیشی و ابراهیم‌زاده (۱۳۹۵)، و کشاورز، فراهانی، قربانی و تمدن (۱۳۹۶) اشاره کرد یافته‌های پژوهش‌های ذکر شده نیز همانند خود آنها دارای تنوع یافته است که البته در بیشتر آنها سواد اطلاعاتی دانشجویان کم و یا در حد متوسط گزارش شده است و بیشتر آنها به این نتیجه کلی دست یافته‌اند که باید به مقوله آموزش سواد اطلاعاتی در دانشگاه‌ها توجه جدی‌تری شود.

موضوع امنیت روانی نیز در در برخی پژوهش‌های خارجی همانند: باوا و بوردواسکایا^{۱۳} (۲۰۱۵)، و الحربی^{۱۴} (۲۰۱۶) مورد بررسی قرار گرفته است. در داخل کشور

1. Seamans
2. Maybe
3. Lou
4. Ferguson, Neely & Sullivank
5. Patterson
6. Baro & Fyneman
7. Seneviratne & Wickramasinghe
8. Rosmah, Norihan, Mohd Yusof & Kamaruzaman
9. Diekema, Holiday & Leary
10. Stewart & Basic
11. Okan, Etuk & Akpan
12. Shammim Aktar & Priyanka
13. Bava & Bordovskaia
14. Bassam Alharbi

نیز گروسی، میرزایی و شاهرخی (۱۳۸۵)، قادرزاده (۱۳۸۷)، رئیسی، ملکپور، محمودی، دلارام و علیدوستی (۱۳۹۲)، باپیری، کمربگی و درویشی (۱۳۹۴)، و امین‌پور (۱۳۹۴) اشاره نمود. با این وجود، امنیت روانی در فضای مجازی، تا حدودی موضوع جدیدی است که در این زمینه پژوهش‌چندانی صورت نگرفته است و تنها به چند مورد که در سال‌های اخیر انجام گرفته است به صورت مختصر اشاره می‌شود.

سوآرس و لوپز^۱ (۲۰۱۴) در پژوهشی به ارائه یک مدل مفهومی در مورد تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر امنیت روانی دانشجویان پرداختند. آن‌ها مدلی را ارائه دادند که نظریه تحلیل شبکه‌های اجتماعی، امنیت روانی و سرایت رفتار اجتماعی را با هم پیوند داد. آن‌ها هم چنین متغیرهایی را به دست آوردند که واسطه تأثیر امنیت روانی عضو مرکزی بر امنیت روانی تیم بوده است. با رویکردی متفاوت، در پژوهش سوآرس^۲ (۲۰۱۵) رابطه آموزش و امنیت روانی دانشجویان و تأثیر آن بر عملکرد تحصیلی دانشجویان مورد بررسی قرار گرفت. پرسشنامه پژوهش بین ۱۹۹ نفر از دانشجویان مقطع کارشناسی یک موسسه آموزشی، توزیع گردید. یافته اصلی این پژوهش نشان‌دهنده تأثیر مثبت آموزش بر امنیت روانی و عملکرد تحصیلی دانشجویان بود. در پژوهشی دیگر، سوآرس (۲۰۱۵) به بررسی نقش امنیت روانی، آموزش، اثربخشی و تراکم شبکه‌های اجتماعی بر عملکرد تحصیلی دانشجویان پرداخت. جامعه پژوهش همان جامعه پژوهش پیشین وی بود و پرسشنامه بین ۱۹۹ نفر از دانشجویان مقطع کارشناسی رشته بازرگانی، توزیع شد. یافته‌های پژوهش نشان داد دانشجویانی که در گروه‌های اجتماعی با تراکم بالا و پر عضو شبکه‌های اجتماعی بوده‌اند، عملکرد تحصیلی بهتر و امنیت روانی بالاتری داشته‌اند.

در یکی از معدود پژوهش‌های ایرانی انجام شده در این حوزه، بهرامیان و مرادی (۱۳۹۳) به بررسی امنیت روانی کاربران فضای مجازی (اینترنت): مطالعه موردی در بین دانشجویان پرداختند. نمونه آماری این پژوهش که به روش پیمایشی و با استفاده از

1 Soares & Lopes

2 Soares

پرسشنامه انجام گرفت، ۳۸۳ نفر از دانشجویان استان قزوین را تشکیل داد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که میزان استفاده از اینترنت و موضوعات مورد علاقه در اینترنت و عضویت در شبکه‌های اجتماعی بر امنیت روانی دانشجویان مؤثر بوده است. زیویار و شهیر (۱۳۹۴) طی پژوهشی به بررسی احساس امنیت کاربران ایرانی در شبکه‌های اجتماعی از نظر جنسیت، سن، میزان تحصیلات و میزان استفاده پرداختند. این پژوهش از حیث هدف، کاربردی و از حیث نحوه گردآوری داده‌ها، پژوهشی پیمایشی بوده است. در این پژوهش، پس از تحلیل محتوای مصاحبه‌های انجام شده با خبرگان و استادان و فعالان حوزه‌های مرتبط و تحقیقات انجام شده قبلی محقق، نخست مفهوم احساس امنیت از تراکشن‌های الکترونیکی در حکم مهم‌ترین تهدیدها برای جذب کاربران ایرانی به شبکه‌های اجتماعی در فضای مجازی شناسایی شد و سپس از طریق پرسشنامه الکترونیکی، داده‌ها جمع‌آوری شد که تعداد ۳۸۶ نفر در مقام معرف در نظر گرفته شدند. نتایج پژوهش نشان داد میان جنسیت، سن و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی با احساس امنیت و آسایش کاربران شبکه‌های اجتماعی رابطه معناداری وجود داشته است.

هم‌راستا با پژوهش بهرامیان و مرادی (۱۳۹۳) و با همان رویکرد، ابراهیمی و کریم زاده (۱۳۹۵) در پژوهشی به بررسی تأثیر فضای مجازی بر امنیت روانی کاربران پرداختند. جامعه مورد مطالعه، ۱۴۹ نفر از دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران بود. پژوهش به روش پیمایشی و گردآوری اطلاعات از طریق پرسشنامه انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد که ابعاد سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و امنیتی فضای سایبری بر امنیت روانی دانشجویان تأثیر داشته است.

بررسی پیشینه‌های انجام شده در دو حوزه امنیت روانی و سواد اطلاعاتی گویای دو مسأله است. اول اینکه چه در ایران و چه در سایر کشورهای جهان، بحث سواد اطلاعاتی و استقلال افراد در یادگیری و پژوهش در بین گروه‌های مختلف به خصوص دانشجویان که مهمترین جامعه هدف پژوهشگران بوده‌اند از نکات قابل توجه است. این بررسی‌های زیاد در قالب پژوهش بیان‌گر این است که برنامه‌ریزی‌های مختلفی در این حوزه نیاز به انجام است که جز با دریافت اطلاعات و توصیف شرایط جامعه هدف امکان‌پذیر نیست. مسأله

دومی که طی مرور پیشینه مشخص شد، این است که بحث امنیت روانی اگرچه شامل مؤلفه‌های مهمی است که تأثیر به شدت زیادی در انگیزه و تلاش افراد جهت مسئولیت پذیری و خدمت رسانی در سطح جامعه را دارد ولی کمتر مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است. به همین علت، پژوهش حاضر سعی در کشف میزان امنیت روانی در بین دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد دارد. در این راستا پرسش‌های زیر مطرح و مورد بررسی قرار گرفت:

پرسش اصلی پژوهش: آیا بین سواد اطلاعاتی و امنیت روانی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد در فضای مجازی رابطه معناداری وجود دارد؟

پرسش‌های فرعی پژوهش نیز عبارتند از:

۱. سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد به چه میزان است؟
۲. سطح امنیت روانی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد در فضای مجازی به چه میزان است؟

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر به لحاظ هدف از نوع کاربردی و از نظر نوع نیز پژوهشی پیمایشی است که اطلاعات آن از طریق پرسشنامه جمع‌آوری شده است. جامعه آماری پژوهش عبارتند از تمامی دانشجویان شاغل به تحصیل دوره کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ که تعداد کل آن‌ها با اعلام اداره کل آموزش این دانشگاه برابر ۱۱۲۴۵ نفر است. با توجه به ویژگی‌های جامعه آماری، روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای متناسب با حجم جامعه انتخاب شد. در این پژوهش هر حوزه تحصیلی یک طبقه در نظر گرفته شد و برای تعیین حجم نمونه لازم نیز از جدول برآورد حجم نمونه جرسی مورگان و کرجسی^۱ استفاده گردید که حجم نمونه‌ای برابر با ۳۷۱ دانشجو تعیین گردید.

1. Morgan & Kregcie

ابزار گردآوری داده‌های مورد نیاز پژوهش حاضر، دو پرسشنامه است. نخست پرسشنامه عینی سواد اطلاعاتی دانشجویان که توسط داورپناه، قاسمی و سیامک (۱۳۸۷) تهیه شده بود و دوم پرسشنامه امنیت روانی. دلیل انتخاب پرسشنامه سواد اطلاعاتی ذکر شده این است که افزون بر عینی بودن، این پرسشنامه تنها ابزار استاندارد برای سنجش سواد اطلاعاتی دانشجویان مقطع کارشناسی است و از سوی دیگر مبتنی بر استاندارد سواد اطلاعاتی انجمن کتابداران آمریکا است. در این پرسشنامه، پرسش‌ها بر مبنای سنجش‌های برآیندی مندرج در ذیل هر یک از شاخص‌های عملکردی تدوین شده‌اند که شامل ۵۵ سؤال در قالب ۵ استاندارد است. به دلیل طولانی بودن پرسشنامه مذکور (بیش از ۸ صفحه)، از هر استاندارد بر اساس شاخص‌های موجود تعداد ۲۷ پرسش انتخاب شد که معرف شاخص‌های استانداردهای ۵ گانه باشد. اطلاعات مربوط به پرسشنامه اصلی و پرسشنامه خلاصه شده در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. فراوانی گویه‌های پرسشنامه سواد اطلاعاتی و فرم خلاصه شده آن

شماره استاندارد	تعداد سؤال‌های استاندارد در پرسشنامه اصلی	تعداد سؤال‌های هر استاندارد در پرسشنامه کوتاه شده
۱	۱۲	۶ (۱ تا ۶)
۲	۱۵	۸ (۷ تا ۱۴)
۳	۱۰	۵ (۱۵ تا ۱۹)
۴	۸	۴ (۲۰ تا ۲۲)
۵	۱۰	۴ (۲۴ تا ۲۷)

بر اساس اطلاعات ارائه شده در جدول ۱، تلاش شده است تا متناسب با شاخص‌های سواد اطلاعاتی هر استاندارد، پرسش‌های لازم در فرم خلاصه شده حضور داشته باشد. نمونه زیر ساختار پرسشنامه سواد اطلاعاتی را بیشتر نمایان می‌سازد:

استاندارد ۲: دانشجوی باسواد اطلاعاتی به شکل موثر و کارآمد به اطلاعات مورد نیاز دست پیدا می‌کند.

شاخص‌های عملکردی

۲-۳. دانشجوی باسواد اطلاعاتی، اطلاعات را با شیوه‌های گوناگون از نظام‌های رایانه‌ای بازیابی می‌کند.

برآیندها

۲-۳-۴ دانشجوی باسواد اطلاعاتی، سیستم‌های مختلف کاوش را به کار می‌گیرد تا اطلاعات را در قالب‌های گوناگون بازیابی کند.

سوال: برای شناسایی کتابی بر روی قفسه کتابخانه نیازمند چه اطلاعاتی هستید؟ (فقط یک گزینه را انتخاب کنید)

شماره راهنمای کتاب ■ عنوان کتاب □ نام نویسنده □ شماره ISBN □

برای نمره‌گذاری پرسشنامه نیز چنین عمل شد که به هر پاسخ درست مربوط به سوال‌های یک یا چند گزینه‌ای نمره ۱ داده شد. لازم به ذکر است که به دلیل آنکه برخی از سوال‌های پرسشنامه دارای بیش از یک گزینه درست هستند، نمره کل پرسشنامه برابر با ۳۷ است. به این ترتیب اگر پاسخگو به سوالی یک گزینه‌ای پاسخ درست دهد، نمره ۱ و اگر به سوالی چند گزینه‌ای (به عنوان نمونه سوالی که سه گزینه صحیح داشت) پاسخ صحیح دهد، نمره ۳ دریافت می‌نمود.

در مورد پرسشنامه امنیت روانی نیز باید بیان داشت که این پرسشنامه که دارای ۲۰ سؤال در ۴ مؤلفه (اعتماد به نفس، نالیمنی هیجانی، خودکم بینی و امنیت اجتماعی) در طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت است به وسیله پژوهشگر و بر اساس مؤلفه‌های مطرح شده مازلو در مورد امنیت روانی و فرم خلاصه امنیت روانی که پیشتر توسط امین پور و نازی (۱۳۸۹) ارائه شده، تهیه شده است. با توجه به موضوع پژوهش تلاش شد تا ضمن حفظ چارچوب اصلی سؤال‌های پرسشنامه اصلی، بافت سؤال‌ها به فضای مجازی تغییر داده شود.

با وجود استاندارد بودن پرسشنامه سواد اطلاعاتی، دوباره به منظور تعیین روایی پرسشنامه سواد اطلاعاتی، پرسشنامه مذکور در اختیار ۵ نفر از اساتید علم اطلاعات و دانش‌شناسی قرار گرفت و اصلاحات مورد نظر ایشان لحاظ شد. تعیین روایی پرسشنامه امنیت روانی نیز با نظر ۳ نفر از متخصصان روان‌شناسی صورت گرفت. همچنین، به منظور تعیین میزان پایایی پرسشنامه طراحی شده، پرسشنامه بین ۳۰ نفر از جامعه مورد مطالعه

(دانشجویان کارشناسی) توزیع شد و سپس ضریب آلفای آنها مورد سنجش قرار گرفت که ضریب آلفای کروباخ به دست آمده برای پرسشنامه سواد اطلاعاتی برابر ۰/۷۸۹۹ و برای پرسشنامه امنیت روانی (کل) ۰/۸۳۰۶ به دست آمد که نشان از پایایی هر دو ابزار دارد.

یافته‌های پژوهش

پیش از پرداختن به پاسخ سوال‌های پژوهش لازم است تا در راستای ارائه درکی بهتر از شرایط جامعه مورد مطالعه، برخی از مهم‌ترین یافته‌های جمعیت شناختی آن ارائه شود. این یافته‌ها در قالب جدول شماره ۲ آورده شده است.

جدول ۲. فراوانی و درصد فراوانی متغیرهای جمعیت شناختی پاسخگویان

درصد	فراوانی	متغیر جمعیت شناختی	
۳۵	۱۳۰	مرد	جنسیت
۶۵	۲۴۱	زن	
۴۵	۱۶۷	علوم انسانی	حوزه تحصیلی
۲۸/۹	۱۰۷	فنی و مهندسی	
۱۴	۵۲	کشاورزی	
۱۲/۱	۴۵	علوم پایه	
۲۹/۱	۱۰۸	بلی	شرکت در کارگاه‌ها یا دوره‌های آموزش سواد اطلاعاتی
۶۹/۸	۲۵۹	خیر	
۱/۱	۴	بی‌پاسخ	

بر اساس یافته‌های ارائه شده در جدول ۲، بیشتر جامعه مورد بررسی را زنان تشکیل می‌دادند (۶۵ درصد) و حوزه علوم انسانی نیز با ۴۵ درصد بیشترین شرکت کننده را به خود اختصاص داده است. همچنین، بیشتر دانشجویان (نزدیک به ۷۰ درصد) در هیچ کارگاه یا دوره آموزشی مرتبط با سواد اطلاعاتی شرکت نداشته‌اند.

در ادامه یافته‌های مربوط به سوال‌های پژوهش ارائه شده است که قبل از انجام آزمون‌های آمار استنباطی مرتبط با پرسش‌های پژوهش، تعیین نوع آزمون مورد استفاده به

خصوص در آزمون‌های مقایسه‌ای لازم است از نرمال بودن متغیرها مطمئن شویم. در این راستا، از آزمون کولوموگروف اسمیرنف استفاده شد که چون سطح معنی‌داری در همه مؤلفه‌های سواد اطلاعاتی و امنیت روانی از عدد $0/05$ کمتر بود، بنابراین، همه متغیرها غیر نرمال بودند و از آزمون‌های غیرپارامتریک برای آزمون‌های آمار استنباطی استفاده شد. پیش از پرداختن به پاسخ پرسش اصلی پژوهش که به بررسی رابطه بین سواد اطلاعاتی و امنیت روانی پاسخگویان می‌پردازد، لازم است تا به دو سوال فرعی پژوهش که میزان سواد اطلاعاتی و امنیت روانی دانشجویان را مورد بررسی قرار می‌دهند، پرداخته شود تا درک جامع‌تری نسبت به این دو متغیر اصلی به خواننده منتقل شود. پرسش فرعی اول: سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد به چه میزان است؟

با توجه به آنکه متغیر سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد، دارای توزیع غیر نرمال بود، بنابراین از آزمون پارامتری علامت یک نمونه‌ای برای تعیین سطح سواد اطلاعاتی آنان استفاده شد و چون متغیر سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی، مقادیر بین 0 تا 37 را به خود اختصاص می‌دهد از اینرو مقادیر کمتر و یا مساوی $18/5$ را به عنوان سطح پایین و بیشتر از $18/5$ به عنوان سطح خوب و قابل قبول در نظر گرفته شد.

جدول ۳. نتایج آزمون علامت یک نمونه‌ای جهت بررسی سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد

سطح معنی داری	تعداد بیشتر از میانه	تعداد مساوی میانه	تعداد کمتر از میانه	میانه	انحراف معیار	میانگین	عدد مقایسه	متغیر
۰/۹۹	۷۲	۰	۲۹۹	۱۵	۳/۸۹	۱۵/۰۵	۱۸/۵	سواد اطلاعاتی
۰/۹۹	۲۹	۰	۳۴۲	۱	۱/۲	۱/۶۵	۳/۵	استاندارد اول
۰/۹۹	۱۳۱	۰	۲۴۰	۴	۱/۷	۳/۸۹	۴/۵	استاندارد دوم
۰/۹۹	۷۸	۰	۲۹۳	۵	۱/۲۱	۴/۶۸	۵/۵	استاندارد سوم
۰/۹۹	۹۹	۰	۲۷۲	۳	۰/۸۹	۳/۰۱	۳/۵	استاندارد چهارم
۰/۹۹	۱۰۰	۱۱۲	۱۵۹	۲	۱/۱۸	۱/۷۹	۲	استاندارد پنجم

همانطور که از یافته‌های جدول ۳ مشاهده می‌شود، میانگین متغیر سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی معادل ۱۵/۰۵ با انحراف معیار ۳/۸۹ و میانه ۱۵ شده است. همچنین، سطح معنی‌داری آزمون علامت یک نمونه‌ای معادل ۰/۹۹ و از عدد ۰/۰۵ بیشتر است، بنابراین، فرض صفر را رد نمی‌کنیم؛ یعنی سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی در حد مناسب نیست. همچنین، بررسی اطلاعات دقیق‌تر مربوط به هر یک از استانداردها نشان داد که هر ۵ استاندارد پایین‌تر از حد متوسط هستند، ولی در بین استانداردهای مختلف، استاندارد سوم بیشترین میزان را کسب کرده و استاندارد اول کمترین میزان را به خود اختصاص داده است.

پرسش فرعی دوم: سطح امنیت روانی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد

به چه میزان است؟

متغیر سطح امنیت روانی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد نیز دارای

توزیع غیر نرمال است، بنابراین، از آزمون پارامتری علامت یک نمونه‌ای برای تعیین سطح استفاده خواهد شد. با توجه به آنکه متغیر سطح امنیت روانی دانشجویان کارشناسی

دانشگاه فردوسی، مقادیر بین ۱ تا ۵ را به خود اختصاص می‌دهد، از اینرو مقادیر کمتر و یا مساوی ۳ را به عنوان سطح پایین و بیشتر از ۳ را به عنوان سطح خوب و قابل قبول در نظر می‌گیریم. نتایج اجرای آزمون علامت سطح امنیت روانی دانشجویان مورد بررسی در جدول شماره ۴ ارائه شده است.

جدول ۴. آزمون علامت یک نمونه‌ای جهت بررسی سطح امنیت روانی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد

متغیر	عدد مقایسه	میانگین	انحراف معیار	تعداد میانه	تعداد کمتر از میانه	تعداد مساوی میانه	تعداد بیشتر از میانه	سطح معنی داری
امنیت روانی	۶۰	۶۷/۱۶	۸/۴۴	۶۷/۱۷	۷۳	۷	۲۹۱	۰/۰۰۰۱
اعتماد به نفس	۱۸	۲۱/۰۸	۳/۲۸	۲۱	۴۲	۲۶	۳۰۳	۰/۰۰۰۱
ناایمنی هیجانی	۱۵	۱۶/۴۶	۴/۱۵	۱۷	۱۱۲	۲۵	۲۳۴	۰/۰۰۰۱
خودکم‌بینی	۱۸	۲۰/۰۵	۴/۸	۲۰/۵	۹۲	۲۸	۲۵۱	۰/۰۰۰۱
امنیت اجتماعی	۹	۹/۲	۱/۶	۹	۱۱۲	۱۰۸	۱۵۱	۰/۰۰۹

همانطور که از یافته‌های جدول ۴ ملاحظه می‌شود، میانگین متغیر سطح امنیت روانی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد معادل ۶۷/۱۶ با انحراف معیار ۸/۴۴ و میانه ۶۷/۱۷ شده است. همچنین، سطح معنی داری آزمون علامت یک نمونه‌ای معادل ۰/۰۰۰۱ و از عدد ۰/۰۵ کمتر است. بنابراین، فرض صفر رد و فرض مقابل مبنی بر اینکه سطح امنیت روانی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد در حد بالا است، پذیرفته می‌شود. اطلاعات دقیق‌تر در این خصوص نشان می‌دهد هر چهار مؤلفه امنیت روانی میانگینی بالاتر از عدد مقایسه به دست آورده‌اند. در این بین، مؤلفه اعتماد به نفس بالاترین میزان را بدست آورده است.

سؤال اصلی: آیا بین سواد اطلاعاتی و امنیت روانی دانشجویان کارشناسی دانشگاه

فردوسی مشهد رابطه وجود دارد؟

با فرض:

Y = متغیر ملاک (وابسته)، امنیت روانی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی؛

X = متغیر پیش بین (مستقل)، سواد اطلاعاتی.

با توجه به غیر نرمال بودن توزیع متغیرهای سواد اطلاعاتی و امنیت روانی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی در نمونه مورد بررسی، برای تعیین همبستگی از آزمون همبستگی اسپیرمن استفاده شده که جدول ۵ آن را نشان می‌دهد.

جدول ۵. آزمون همبستگی اسپیرمن بررسی رابطه سواد اطلاعاتی و امنیت روانی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی

امنیت روانی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی (متغیر پیش بین)			
نتیجه	سطح معنی داری	ضریب همبستگی اسپیرمن	متغیر مستقل مورد بررسی
رابطه هست	۰/۰۰۰۱	۰/۳۵۴	سواد اطلاعاتی
رابطه هست	۰/۰۰۰۱	۰/۱۸۲	استاندارد اول
رابطه هست	۰/۰۰۰۱	۰/۳۰۳	استاندارد دوم
رابطه هست	۰/۰۰۱	۰/۱۷۴	استاندارد سوم
رابطه هست	۰/۰۰۰۱	۰/۲۱۶	استاندارد چهارم
رابطه هست	۰/۰۰۰۱	۰/۲۰۷	استاندارد پنجم

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، مقدار ضریب همبستگی اسپیرمن بین دو متغیر سواد اطلاعاتی و امنیت روانی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد برابر ۰/۳۵۴ بوده و مقدار احتمال مربوط به سطح معنی داری آن برابر ۰/۰۰۰۱ است که از ۰/۰۵ کمتر است. بنابراین، وجود رابطه مستقیم و معنی دار بین دو متغیر سواد اطلاعاتی و امنیت روانی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد پذیرفته می‌شود. البته بررسی‌ها در خصوص هر یک از استانداردهای سواد اطلاعاتی نشان داد که تک تک استانداردهای سواد اطلاعاتی با سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ با امنیت روانی دانشجویان رابطه دارند. در این بین، استاندارد دوم بالاترین میزان رابطه و استاندارد سوم پایین‌ترین ضریب همبستگی را کسب کردند.

در ادامه و به منظور بررسی ارتباط بین ابعاد سواد اطلاعات و ابعاد امنیت روانی

دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد، پرداخته شده است که به علت نرمال نبودن متغیرها از آزمون همبستگی اسپیرمن استفاده شد. در ادامه اطلاعات مربوط به این آزمون آماری در جدول شماره ۶ نمایش داده می‌شود.

جدول ۶. آزمون همبستگی اسپیرمن بررسی رابطه ابعاد سواد اطلاعاتی و ابعاد امنیت روانی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد

استاندارد اول	استاندارد دوم	استاندارد سوم	استاندارد چهارم	استاندارد پنجم		
۰/۰۱۵	-۰/۰۴۹	-۰/۰۱۷	۰/۰۸۲	-۰/۰۵۶	R	اعتماد به نفس
۰/۷۷۸	۰/۳۴۲	۰/۷۴۳	۰/۱۱۷	۰/۲۸۳	P	
رابطه نیست	رابطه نیست	رابطه نیست	رابطه نیست	رابطه نیست	نتیجه	
-۰/۱۷۴	-۰/۳۲۹	-۰/۱۵۴	-۰/۱۵۴	-۰/۲۵۹	R	ناایمنی هیجانی
۰/۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۳	۰/۰۰۳	۰/۰۰۰۱	P	
رابطه است	رابطه است	رابطه است	رابطه است	رابطه است	نتیجه	
-۰/۱۹۹	-۰/۲۸۸	-۰/۱۶۶	-۰/۲۳۸	-۰/۲۰۵	R	خودکم‌بینی
۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	P	
رابطه است	رابطه است	رابطه است	رابطه است	رابطه است	نتیجه	
-۰/۰۰۵	-۰/۰۱	۰/۱۳۴	۰/۰۹۵	-۰/۰۵۹	R	امنیت اجتماعی
۰/۳۳۴	۰/۸۵	۰/۰۱	۰/۰۶۸	۰/۲۵۵	P	
رابطه نیست	رابطه نیست	رابطه است	رابطه نیست	رابطه نیست	نتیجه	

همانطور که اطلاعات جدول ۶ نشان می‌دهد، در اینجا رابطه تک تک معیارهای سطح سواد اطلاعاتی با مؤلفه‌های امنیت روانی بررسی و آزمون شده است. در مورد مؤلفه اعتماد به نفس، مشخص شد که با هیچ یک از استانداردهای سواد اطلاعاتی رابطه‌ای وجود ندارد. در خصوص مؤلفه ناایمنی هیجانی و خودکم‌بینی، همانطور که مشخص است، با همه استانداردها رابطه معنی دار وجود دارد، اما در خصوص مؤلفه امنیت اجتماعی، باید بیان داشت که این مؤلفه با استاندارد سوم دارای رابطه‌ای معنی دار است اما با چهار استاندارد دیگر فاقد رابطه است.

نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین سواد اطلاعاتی و امنیت روانی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد در فضای مجازی انجام شد. یافته‌ها نشان داد (جدول ۳) که سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد در حد مناسبی نیست. البته آمار پنج استاندارد مختلف، نشان می‌دهد که استاندارد سوم و دوم بالاترین میزان را به خود اختصاص داده‌اند و استاندارد اول پایین‌ترین حد را دارا است. ولی مجموع کل، حاکی از پایین بودن سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان دارد. یکی از مهمترین مواردی که در ابتدای پرسشنامه از دانشجویان پرسیده شده بود، درصد حضور آن‌ها در کارگاه‌های آموزش جستجو در اینترنت است که اطلاعات (جدول ۲) نشان داد تعداد کمی از دانشجویان برای آموزش نحوه جستجو از کارگاه‌های آموزشی استفاده می‌کنند. آموزش نحوه جستجو، به عنوان یکی از اساسی‌ترین مؤلفه‌های سواد اطلاعاتی نقش قابل توجهی در این کسب این مهارت دارد. به یقین، عدم علاقه دانشجویان به استفاده از کارگاه‌های آموزشی جستجو، نتیجه‌ای جز پایین بودن سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان در پی نخواهد داشت. البته نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش رضایی و پور بایرامیان (۱۳۹۵)، آقا کیشی و ابراهیم زاده (۱۳۹۵)، مؤمنی و همکاران (۱۳۹۳)، فرگوسن و همکاران (۲۰۰۶) که در بین دانشجویان انجام شد مشابه است و همگی به پایین بودن سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان اشاره کرده‌اند.

یافته دیگر پژوهش نشان داد که سطح امنیت روانی دانشجویان طبق داده‌های به دست آمده در سطح بالایی قرار دارد (جدول ۴). در بین چهار مؤلفه امنیت روانی نیز، مؤلفه اعتماد به نفس بالاترین میزان و امنیت اجتماعی پایین‌ترین میزان را به خود اختصاص داده است، ولی مجموع آن‌ها بالاتر از حد تعیین شده است. البته در همین زمینه مرادیان و بهرامی (۱۳۹۳) پژوهشی مشابه انجام دادند که نتایج آن‌ها با نتایج پژوهش حاضر تاحدودی مشابه است و دانشجویانی که به طور مداوم از فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی مختلف استفاده می‌کنند، سطح امنیت روانی بالایی دارند. البته این بالا بودن سطح امنیت روانی در

بین گروه‌های مختلف جامعه در ایران می‌تواند حاکی از بالا بودن میزان امنیت در سایر سطوح مختلف جامعه باشد که این مسئله در نگرش تک تک افراد جامعه نسبت به امنیت روانی رسوخ پیدا کرده است. پس می‌توان این‌طور برداشت که کرد سطح امنیت روانی افراد تا حد زیادی تابع سطوح مختلف امنیت همانند: امنیت ملی و اجتماعی است که توانسته بر نظر افراد نسبت به امنیت روانی اثرگذار باشد. البته از نگاهی دیگر شاید بتوان این سطح بالایی امنیت را به علت دور بودن دانشجویان از فضای کاری و اقتصادی جامعه حال حاضر ایران دانست. به یقین چنانچه افراد در شرایط نابسامان شغلی و حرفه‌ای قرار داشته باشند، امنیت روانی آن‌ها به مخاطره خواهد افتاد و دور بودن آن‌ها از این فضای پر چالش یکی از علت‌های بالا بودن سطح امنیت روانی در بین دانشجویان باشد.

بررسی یافته‌های پژوهش (جدول ۵) نشان داد که بین سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان و امنیت روانی آن‌ها ارتباط مستقیم و معنی داری وجود دارد. البته با بررسی‌های دقیق‌تر مشخص شد بین مؤلفه‌های اعتماد به نفس و امنیت اجتماعی و استانداردهای پنج‌گانه سواد اطلاعاتی رابطه قابل توجهی وجود ندارد، ولی بین مؤلفه‌های نامنی هیجانی و خودکم‌بینی با استانداردهای پنج‌گانه سواد اطلاعاتی رابطه قابل قبولی وجود دارد (جدول ۶). این مسأله نشان می‌دهد اگر چه سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان کارشناسی در حد متوسطی قرار دارد ولی همین میزان کم با میزان امنیت روانی آن‌ها رابطه‌ای مستقیم دارد و توانسته بر امنیت روانی آن‌ها تأثیرگذار است.

در تحلیل این یافته پژوهش می‌توان بیان داشت که سواد اطلاعاتی مهارت‌های مختلفی را در اختیار دانشجویان قرار می‌دهد که سبب می‌شود تا با کسب این مهارت‌ها بتوانند در فضای مجازی با اطمینان بیشتری فعالیت داشته باشند. از آنجایی که تهدید، مفهومی نسبی و ذهنی است و درک آن به مولفه‌های گوناگونی بستگی دارد (هاتف، ۱۳۸۸)، سواد اطلاعاتی می‌تواند به دانشجویان در درک مولفه‌های مختلف تهدیدهای فضای مجازی کمک کند و در پی آن بتواند ضمن شناسایی از آنها دوری جوید و بدین صورت در ارتقای امنیت روانی خویش گام بردارد. در واقع، با توجه به معنادار بودن رابطه

بین تمامی پنج استاندارد سواد اطلاعاتی و امنیت روانی می‌توان دریافت که حتی اجزای مختلف سواد اطلاعاتی می‌تواند بر افزایش امنیت روانی موثر باشد.

استاندارد نخست سواد اطلاعاتی سبب می‌شود تا فرد بتواند ماهیت و گستره اطلاعات مورد نیاز خود را تعیین و انواع مختلف منابع اطلاعاتی را با شکل‌های گوناگون شناسایی کند و در نتیجه این امر، فرد در فضاهای مجازی مختلف اعتماد به نفس بیشتری را کسب می‌کند و می‌تواند در موقعیت‌های متنوع از منابع مناسب و مرتبط با آن بهره‌بردار. همچنین، شاید بتوان چنین استنباط نمود که چون در استاندارد دوم، فرد قادر خواهد بود اطلاعات و منابع لازم را استخراج، ثبت و مدیریت کند؛ این توانایی نیز ضمن اینکه منجر به افزایش توان افراد در شناسایی منابع مناسب از بین حجم رو به افزایش منابع اطلاعاتی می‌شود و همچنین آنان را برای مقابله با آلودگی اطلاعات مهیا می‌سازد، منجر به آرامش خاطر افراد در فضاهای مختلف مجازی می‌شود.

در تحلیل رابطه استاندارد سوم سواد اطلاعاتی با امنیت روانی نیز می‌توان چنین استنباط نمود که از آنجایی که در این استاندارد، دانشجو می‌تواند اطلاعات و منابع آن را به نحو انتقادی ارزیابی کرده، اطلاعات برگزیده را بر مبنای دانش و نظام ارزشی خود تلفیق کند، این مسأله سبب می‌شود تا دارنده این مهارت بتواند در فضای مجازی به ابزاری مهم مجهز گردد؛ چرا که فضای مجازی و به ویژه شبکه‌های اجتماعی مملو از اطلاعاتی است که باید مورد ارزیابی دقیق قرار بگیرند تا بتوان به درستی و یا نادرستی آنان پی‌برد. در محیط‌های مجازی، دسترسی آزاد به اطلاعات خواسته و ناخواسته، مناسب و نامناسب، ضروری و غیرضروری همزمان اتفاق می‌افتد و اگر فرد توانایی تمایز و ارزیابی نداشته باشد، دچار آشفتگی روانی می‌شود و حتی باور به درستی یک اطلاع نادرست می‌تواند خود تبعات روانی منفی زیادی را بر افراد تحمیل کند. شاید بتوان برای رابطه بین استاندارد چهارم سواد اطلاعاتی با امنیت روانی نیز چنین بیان نمود که آنچه در این استاندارد مهم است توانایی تعامل با سایر افراد است. باید بیان داشت که فضای مجازی و به ویژه شبکه‌های اجتماعی همانند یک اجتماع متشکل از افرادی است که با هم در تعامل هستند.

اگر فرد توانایی تعامل با دیگران را در هر فضایی نداشته باشد، ضمن اینکه از سوی جامعه هدف طرد خواهد شد، خود نیز با مشکلات مختلفی از جمله تهدیدات روانی مواجه خواهد شد. اهمیت تعامل با دیگران و مقبولیت در جمع به ویژه برای جوانان دارای اهمیت خاصی است، چرا که جوان در این سن تمایل دارد تا نقش اجتماعی را که در آینده می خواهد به عهده بگیرد و هویت خود را در رابطه با دیگران و جامعه به دست بیاورد. به این علت در این دوره، جوان به دنبال گسترش دامنه روابط خود، فراتر از افراد خانواده است و به ارتباط با سایر افراد دارای قدرت و تجربه مانند معلمان و مربیان از یکسو و همسالان و همتایان در سوی دیگر روی می آورد تا بتواند نقش های اولیه خود را در جامعه کسب کند. اگر این مهم در تعاملات واقعی روی ندهد، جوان به صورت افراطی رو به تعاملات فضای مجازی می آورد تا نیاز و اضطرابی که از احتمال سرخوردگی از کسب نقش دلخواه اجتماعی ممکن است پیش آید را در این فضا جبران کند. حال اگر این تعامل در فضای مجازی نیز به شکلی درست شکل نگیرد، نیاز فرد برای گریز از این سردرگمی در یافتن نقش اجتماعی اش به خوبی ارضا نمی شود و این امر می تواند به انزوای وی منجر شود و این انزوا نیز تبعات منفی بسیاری از جمله عدم امنیت روانی، پرخاشگری، ناتوانی در کنترل احساسات، سرخوردگی و گاهی سرخوشی و به طور کلی ناپایداری خلقی را می تواند به همراه داشته باشد.

در تحلیل رابطه بین استاندارد پنجم سواد اطلاعاتی با توجه به اینکه با کسب توانایی در این استاندارد، دانشجویان باسواد اطلاعاتی بسیاری از مباحث اخلاقی، حقوقی و اجتماعی - اقتصادی مربوط به اطلاعات و فناوری اطلاعات را درک می کنند؛ این موضوع می تواند دانشجویان را از بسیاری تبعات منفی فضای مجازی مصون نگه دارد؛ چرا که وی توان شناخت مباحث حقوقی و اجتماعی مختلف را دارد و عواقب فعالیت در فضای مجازی را درک می کند و به همین منظور از رفتارهایی که سبب اختلال در امنیت روانی آنان می شود مصون می دارد.

با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر و نظر به اهمیت مؤلفه‌های سواد اطلاعاتی و امنیت روانی در زندگی شخصی و حرفه‌ای دانشجویان پیشنهاد می‌شود:

- با استفاده از نتایج این پژوهش و همچنین پژوهش‌های مشابه، هر چه زودتر برنامه‌های درسی در خصوص آموزش سواد اطلاعاتی به دانشجویان در سطوح کارشناسی هم ارائه شود. این مورد هم می‌تواند در پیشرفت تحصیلی دانشجویان مفید باشد و هم در استفاده شخصی مؤثر آن‌ها از اینترنت و فضای مجازی نقش قابل توجهی را ایفا کند.

- به علت اهمیت بالای امنیت روانی دانشجویان، پیشنهاد می‌شود با همکاری مرکز مشاوره دانشگاه، همانطور که در ابتدای هر سال تحصیلی آزمون‌های مختلف در طرح پایش سلامت از دانشجویان تازه وارد گرفته می‌شود، این آزمون در سال‌های بعد دانشجویی نیز تکرار شود و نتایج آن به سایر بخش‌های دانشگاه همانند: امور دانشجویی و فرهنگی، معاونت پژوهشی، امور فرهنگی و فوق برنامه گزارش داده شود تا در این خصوص برنامه‌ریزی‌های مقتضی انجام شود.

- یکی از روش‌های زودبازده در خصوص افزایش سطح سواد اطلاعاتی و کنترل امنیت روانی افراد، آشنایی دانشجویان با این مؤلفه‌ها در قالب برگزاری سخنرانی‌ها و کارگاه‌های آموزشی است که مسئولین دانشگاه در این خصوص هم می‌توانند نقش قابل توجهی ایفا کنند.

منابع

۱. ابراهیمی، ح؛ کریم زاده، ع (۱۳۹۵). بررسی تاثیر فضای مجازی (اینترنت) بر امنیت روانی کاربران (با تاکید بر جامعه دانشجویان). *فصلنامه مدیریت بحران*، ۷ (۲۷)، ۱۰۳-۱۲۸.
۲. اعظمی، ز؛ صالحی نیا، ح (۱۳۹۲). وضعیت سواد اطلاعاتی دانشجویان دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران. *مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی*، ۱۴ (۷)، ۶۳۳-۶۴۰.
۳. افروز، غ (۱۳۸۵). ضرورت تقویت احساس امنیت درونی و ارتقای بهداشت روانی محققان و دانش پژوهان جوان. *مجموعه مقالات سومین سمینار سراسری بهداشت روانی دانشجویان*، ۴-۵ خرداد، [بی جا: بی نا].
۴. امین پور، ح (۱۳۹۴). بررسی وضعیت امنیت روانی دانشجویان دانشگاه پیام نور استان آذربایجان غربی. *اولین همایش ملی اسلام و سلامت روان*. واحد استان هرمزگان.
۵. امین پور، ح؛ نازی، الف (۱۳۸۹). *امنیت روانی و سنجش آن*. انتشارات دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، موسسه فرهنگی انتشاراتی شاهد و ایثارگران ارومیه.
۶. آقا کیشی زاده، و؛ ابراهیم زاده، ص (۱۳۹۵). سنجش میزان سواد اطلاعاتی دانشجویان سال اول مقطع کارشناسی رشته های علوم انسانی و اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز. *دومین کنگره بین المللی علوم زمین و توسعه شهری*. بازیابی ۲۰ تیر ۱۳۹۶، از <http://www.civilica.com/paper-ESUD02-ESUD02-644.html>
۷. باپیری، ا؛ کمربگی، خ؛ درویشی، ف (۱۳۹۴). بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی و برخی عوامل مرتبط با آن (مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی استان ایلام). *مجله فرهنگ ایلام*، ۱۶ (۴۶ و ۴۷)، ۷۵-۹۰.
۸. بردستانی، م (۱۳۸۳). بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز. در: *رحمت الله فتاحی*. آموزش استفاده کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه ها، مراکز اطلاع رسانی و موزه ها. *کنفرانس ملی سواد اطلاعاتی در مشهد*، خرداد ۲۰۱۳. مشهد: سازمان کتابخانه ها، موزه ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ۴۷۹-۴۹۴.
۹. بهرامیان، م؛ مرادی، ح (۱۳۹۳). بررسی امنیت روانی کاربران فضای سایبر (اینترنت). *فصلنامه مدیریت و پژوهش های دفاعی دانشکده و پژوهشکده دفاعی (دافوس)*، ۱۳ (۷۵)، ۸۵-۱۰۸.
۱۰. بهزادی، ح (۱۳۹۳). *تأثیر هیجان ها و القای هیجانی بر رفتار اطلاع یابی کاربران و تعیین الگوی انتساب هیجان ها بر اساس نظریه انتساب (اسناد) وینر*. پایان نامه دکتری، دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی، گروه علم اطلاعات و دانش شناسی.
۱۱. پایگاه تحلیلی خبری انتخاب (۱۳۹۲). *بیشترین جرایم اینترنتی ایرانی ها چیست؟* بازیابی ۲۰ تیر ۱۳۹۶، از <http://www.entekhab.ir/fa/news/152226>
۱۲. جاوری، م؛ ذوقفاری، ش (۱۳۹۲). راه های ایجاد امنیت روانی و موانع آن در اندیشه حضرت آیت الله العظمی خامنه ای (مدظله العالی). *فصلنامه علمی پژوهشی امنیت پژوهی*، ۱۲ (۴۴)، ۱۲۳-۱۴۸.
۱۳. حقی، ک (۱۳۹۳). *سواد اطلاعاتی و رابطه آن با خودکارآمدی در دانشجویان دانشگاه پیام نور شهر اصفهان*. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور استان تهران، دانشکده علوم انسانی.
۱۴. رضایی، ر؛ پوربایرامیان، ق (۱۳۹۵). بررسی ارتباط بین تفکر انتقادی و سواد اطلاعاتی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل. *مجله سلامت و بهداشت*، ۷ (۳)، ۳۶۶-۳۷۶.

۱۵. رضائیان، ع (۱۳۷۹). مدیریت رفتار سازمانی. تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت).
۱۶. رئیسی، م؛ ملک‌پور، ت؛ محمودی، م؛ دلارام، م؛ علیدوستی، م. (۱۳۹۲). احساس امنیت و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر کرد. *مجله دانشکده علوم پزشکی نیشابور*، ۱ (۱)، ۱۴-۱۸.
۱۷. زیویار، ف؛ شهیر، الف (۱۳۹۴). احساس امنیت کاربران ایرانی در شبکه‌های اجتماعی از حیث جنسیت، سن، میزان تحصیلات و میزان استفاده. *رسانه و فرهنگ، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی*، ۵ (۱)، ۵۵-۷۸.
۱۸. سیامک، م (۱۳۸۶). تدوین ابزاری استاندارد برای سنجش مهارت‌های سواد اطلاعاتی پایه دانشجویان مقطع کارشناسی و آزمون آن بر روی دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی.
۱۹. سیف، ع (۱۳۹۰). روانشناسی پرورشی نوین، روانشناسی یادگیری و آموزش، تهران: انتشارات دوران.
۲۰. شرقی، خ؛ بابایی فرد، الف (۱۳۹۳). اینترنت، هویت و زندگی روزمره دانشجویان دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی رامسر. *مجله جامعه پژوهی فرهنگی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی*، ۵ (۲)، ۱-۳۶.
۲۱. صمیعی، م (۱۳۸۳). امکان‌سنجی ایجاد آموزش مجازی سواد اطلاعاتی در اینترنت. در *مجموعه مقالات آموزش استفاده کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد ۱ و ۲ خرداد، مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی*. ص ۴۵۹-۴۷۸.
۲۲. صیفوری، و؛ غفاری، س (۱۳۹۰). سواد اطلاعاتی دانشجویان سال آخر دوره کارشناسی دانشگاه رازی کرمانشاه. *فصلنامه نظام‌ها و خدمات اطلاعاتی*. ۱ (۱)، ۹۵-۱۰۸.
۲۳. عباسی، ع؛ نجف‌لو، پ (۱۳۹۴). سواد اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس. *فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی*، ۷ (۳۴)، ۸۹-۱۰۳.
۲۴. قادرزاده، ف (۱۳۸۷). بررسی رابطه بین امنیت روانی و شادی و نشاط در بین افراد دانشجو و غیر دانشجویان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور مرکز نقده.
۲۵. قاسمی، ع (۱۳۸۵). بررسی وضعیت سواد اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی و انطباق آن با استانداردهای سواد اطلاعاتی ACRL و چهار سند ملی. پایان‌نامه دکتری، دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی.
۲۶. قلم‌باز، س؛ معرف زاده، ع (۱۳۸۸). بررسی وضعیت سواد اطلاعاتی دانشجویان سال آخر کارشناسی دانشگاه پیام نور مرکز دزفول در سال تحصیلی ۸۵-۸۶ و ارائه راهکارهای بهبود وضعیت موجود. *مجله مطالعات کتابداری و علم اطلاعات (مجله علوم تربیتی و روانشناسی)*، ۱ (۴)، ۱۶۷-۱۹۸.
۲۷. کاهه، الف (۱۳۸۴). *مجموعه مقالات همایش امنیت اجتماعی*. تهران: انتشارات گلپونه.
۲۸. کشاورز، ل؛ فراهانی، الف؛ قربانی قهفرخی، ل؛ تمدن، م (۱۳۹۶). ارتباط سطح سواد اطلاعاتی و عملکرد تحصیلی دانشجویان کارشناسی ارشد تربیت بدنی دانشگاه شیراز. *مجله پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی*، شماره ۲۰، ۱۰۹-۱۱۵.
۲۹. گروسی، س؛ میرزایی، ج؛ شاهرخی، الف (۱۳۸۵). بررسی رابطه اعتماد اجتماعی و احساس امنیت. *فصلنامه دانش انتظامی*، ۹ (۲)، ۲۶-۳۹.

۳۰. محمدیان، ف؛ رستگار خالد، الف (۱۳۹۲). استفاده از اینترنت و احساس امنیت اجتماعی. *مجله مطالعات فرهنگ - ارتباطات*، ۱۴ (۲۲)، ۵۳-۸۹.
۳۱. مومنی، م؛ ولی زاده، س؛ قربانی، ر (۱۳۹۳). بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان سال آخر دانشگاه علوم پزشکی سمنان. *نشریه کومش*، ۱۵ (۴)، ۵۰۷-۵۰۲.
۳۲. میری، ا؛ چشمه سهرابی، م (۱۳۹۰). بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان سال آخر کارشناسی دانشگاه علم و صنعت ایران واحد اراک. *دانش شناسی*، ۴ (۲)، ۶۵-۷۶.
۳۳. نادری، م؛ شهرآبادی، ع؛ رضاییان، م؛ هادوی، م (۱۳۹۲). بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان. *مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان*، ۱۲ (۸)، ۶۳۱-۶۴۰.
۳۴. هاتف، م (۱۳۸۸). چالش‌ها و چشم‌اندازهای امنیت در فضای مجازی. *مجله دو ماهنامه توسعه انسانی پلیس*، ۶ (۲۲)، ۴۷-۷۱.
۳۵. یوسف زاده، پ (۱۳۹۱). *بررسی رابطه ذهنیت فلسفی با توکل و امنیت روانی در دانشجویان دانشگاه شهید باهنر کرمان در سال تحصیلی ۹۱-۹۰*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید باهنر کرمان، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه علوم تربیتی.
36. Alharbi, H.M. (2016). Psychological security and self-Efficacy among Syrian students refugees inside and outside the camps. *Journal of International Education Research*, 12, (4), 55-68
37. Arapakis, I. (2010). *Affect-based information retrieval*. PhD thesis, University of Glasgow, College of Science and Engineering, School of Computing Science, [Retrieved]: October 14, 2012, [from]: <http://theses.gla.ac.uk/11867/>
38. Baeva, I.A. & Bordovskaia, N.V. (2015). The psychological safety of the educational environment and the psychological well-being of Russian secondary school pupils and teachers. *Psychology in Russia: state of the Art*, 8 (1), 86-99.
39. Baro, E. & Fyneman, B. (2009). Information literacy among undergraduate students in Niger Delta university. *Electronic Library*, 27 (4), 659-675.
40. Diekema, A.R., Holiday, w. & Leary, H. (2011). Re-faming information literacy: problem-based learning as information learning. *Library & Information science Research*, 33 (4), 261-268.
41. Ferguson, J., Neely, T. & Sullivank, K. (2006). A Baseline Information Literacy Assessment of Biology Students. *Reference & user services quarterly*, 46 (2), 61-71.
42. Helmspark, R., Radia, P. & Stapleton, P. (2007). A preliminary assessment of google scholar as a source of EAP student's reseach materials. *Internet and Higher Education*, 10 (1), 65-76.
43. Lou, A. (2006). A model for information literacy course development: A library arts university perspective. *Library Review*, 55 (4), 249-258.
44. Maybe, c. (2005). Study of relationship or understanding about the students information literacy. *Journal of University Teaching and Learning Practice*, No.5, 48-59.
45. Nahl, D. (2005). Affective load theory (ALT), in Fisher, K.E.; Erdelez, S.E; McKechnie, E.G. (Eds), *Theories of Information Behavior* (pp. 39-43). New Jersey: Information Today.

46. Okan, M., Etuk, E. & Akpan, V. (2014). Information literacy skills and information use by students in two south university libraries in Nigeria. *International Journal of Economics Commerce and Management*, 2 (9), 1-16.
47. Patterson, A. (2009). A needs analysis for information literacy provision for research: a case study in university collage Dublin. *Journal of information literacy*, 3 (1), 5-18.
48. Poddar, A., Ruthven, I. (2010). *The Emotional Impact of Search Tasks*. Proceedings of the 3rd Information Interaction in context symposium, New York: ACM press, 35-44. Retrieved from <http://www.cis.starth.ac.uk/cis/research/publications/paper/starth-cis-publication-2460.pdf>
49. Rosmah, A., Norihan, A.H., Mohd Yusof, M.D. & Kamaruzaman, J. (2010). Information literacy skills of Engineering students. *International Journal of Research and Reviews in Applied Sciences*, 5 (3), 264-270.
50. Seamans, N.H. (2001). *Information literacy: A study of fresh ma students perceptions, with recommendations*. Doctoral dissertation, Virginia Polytechnic Institute State University.
51. Seneviratne, T.M. & Wickramasinghe, VM. (2010). Information literacy skills of undergraduates of university of Moratuwa. *Journal of the University Librarians Association of Sri Lanka*, 14 (1): 15-30.
52. Shamim Aktar, M. & Priyanka, N. (2016). *Information literacy skills among the postgraduate students at Aligarh Muslim university*, India. Library Philosophy and Practice (E-Journal). 1419. <http://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/1419>.
53. Soares, A. & Lopes, M. (2014). Social Networks and psychological safety: A model of contagion. *Journal of Industrial Engineering and Management*, 7 (5), 995-1012
54. Soares, A. (2015). Psychological safety, Authentic leadership and social network: A psychological-structural approach to the study of groups. Doctoral dissertation, university of Coventry.
55. Stewart, K.N. & Basic, J. (2014). Information encountering and management in information literacy instruction of undergraduate student. *International Journal of Information Management*, 34 (2), 74-79.
56. World internet statistics (2017). *World internet usage and population statistics*. Retrired August 1, 2017 from <http://www.internetworldstats.com/stats.htm>

استناد به این مقاله:
پورقربان، ف؛ بهزادی، ح و جعفرزاده کرمانی، ز (۱۳۹۷). «واکاوی رابطه بین سواد اطلاعاتی و امنیت روانی دانشجویان در فضای مجازی». *علوم و فنون مدیریت اطلاعات*، ۴ (۳)، ۴۴-۱۹.

DOI: 10.22091/stim.2018.3285.1219 شناسه دیجیتال